

Waimuliku ärkamise
50-aasta juubeleum
Noarootsis,

pühapäeval, 26. aug. 1923.

Missionäär E. E. Thorén,
Noarootsi tules, 21. augustil 1873

Issandas armastatud sõbrad!

Jeesus ütleb: Mina olen tulnud tuld wiskama maa peale ja mis ma enam tahaksin, kui et see ju põleks. Luuka 12:49.

Siin näete pilti ühest Jeesuse tuletikust, mis ta 50 aasta eest Rootsi üle mere meie maale wiskas, selle suure waimuliku ärkamise süütamiseks, mis praegu weel edasi kestab, misjuga armuaja lapsed meie ka oleme.

Olgu siin mõni sõna öeldud selle armsa Jumala sulase elust ja tööst Issanda wiinamäel.

Thorén, prantsuse rahwusest pärit, ausast ja haritud perekonnast, sündis Rootsis 21. okt 1843. Oli enne oma ärkamist elaw, elurõõmus ja teistest lugupeetud noormees, aga waimu poolest pime. — 20 aasta wanaduses awas Jumal ta waimu filmi ja walas ta hingesse oma armastust. Ta andis ennast terwelt Issandale ja soowis Jumala riigi töötegiaks saada, mis ka sündis.

Kristuse armastusest aetud läks ta Stockholmi linnas Ew. Fosterlands Stiftelsen (Issamaa asutus) wälis missiooni kooli, et paganate misjonääriks saada. Jumala tee oma noore sulasega oli teine.

Rootsimaa usklikud olid juba kaua meie maa ärkamise eest Jumalat palunud ja nüüd oli palwe kuulmise tund tulnud. Jumala imelikkude eeltööde ja tee walmistamise järele saatis nimetud missiooni Gestsseisus oma kolm noort misjonääri, Thoréni, Osterblomi ja

Bergsteni, suwel 1873 Gestise, siinse rootsi koolide õpetajateks ja missioni tööle.

Osterblom sai Wormsi ja Bergsten Nais-
saare, kus nad töötasid suure õnnistusega.

Thorénile asutati Noarootsi rootsi semi-
naar, mis sel samal aastal awati 8 õpilasega. Kaheksma aastase hoolsa ja õnnistuserikka töö
järele oli ta oma nõrga terwise tõttu sunnitud
jäädawalt oma siinse töö põllult lahkuma ja
kõikide kurwastuseks fewadel 1881 oma pere-
konnaga Rootsi tagasi minema.

Pärast töötas ta weel mõni aeg Saksaa-
maal meremeeste missioonäärina ja elab nüüd
Rootsis, oma laste juures. Ubikaasa, kes mis-
sioni põllul hoolega pühapäewakoolis töötas,
ja wanem tütar on juba koju läinud.

Kolm korda on Thorén pärast weel siin
ääninud oma sõpru waatamas ja finnitamas.

Thorén oli haruldase lahke ja meeldiwa ise-
loomuga, ladusa ja armsa kõnega, mis kõikide
peale head mõju awaldas, ligitõmbawa jõuga.
Usuelu oli sügaw ja eeskujulik. Ta kõndis
alati Jumalaga ja oli Waimule sõnakuulelik.
Ta palus tihti, rääkis ikka Jeesusest, armastas
palju laulda ja oli õnnelik. Ta armastas kõiki
ja oli kõikidest armastatud. Ta juures leiti
kõik need Kal. 5:22 s. nimetatud wiljad.

Mõtolge oma juhatajate peale, kes teile
Jumala sõna on rääkinud, pange tähele nende
eluwiihi otsa ja käige nende usu järel. Ebr. 13:7.

Meie soovime oma elatanud ja wäsinud
isalikku wennale waikest eluõhtut ja rahulist
uinumist tema wiimasele unele.

Missionäär T. G. Thoren
lahkus Noarootsist mai kuul 1881. a.

Esimene ärkamine Noarootsis.

Pimedus kattis maad ja pilkane pime rahvast. Awalikud olid Kal. 5:19-21 nimetatud liha teod. — Walgus igawesest päikesest kaotas pimedust.

Esimesed walguse kiired, püha tule südemetega, langesid Thorèni õpilaste ja tema juures palwetundides käijate südamesse. Need said pärast walguse edasikandjateks igasse ääre, külladesse, üle terve kihelkonna.

Tulega soolatud lihtne tunnistus ristilöödud Kristusest, meelearandamisest ja kutsumine Jeesuse juure, mõjus wägewaste noorte ja wanade südamete peale. Meeleheitlikus sügawas patutundmise ahastuses hakkasid mitmed armu järele kiskendama, mis enamiste mitte kaua ei tuurinud.

Patu walus waewlewates hingedes sündis warsti uus inimene, uue südame ja uute tundmistega. Wanad asjad olid mööda läinud, kõik oli uueks saanud. Uus süda, uus elu. Seda kallist jumaliku rõõmu ja rahu, mis nüüd südant täitis, ei saa kirjeldada. Selleks puuduwad sõnad. Seda võib ainult maitsta, aga mitte mõista. Uue elu awaldufi võib wõrrelda Saaweti 45 laulu algusõnadega: Mu süda keedab wälja head sõna, mu tehtud laul on kuninga auks; mu keel on usina kirjutaja raud sulg. Ja Jeesuse sõnadega: Selle ihust peawad elawa wee jõed jooksuma. Joh. 7:38.

Raunid waimulikud laulud, mis Thorèn Rootsist kaasa toonud, mis nüüd ka eesti keeles olemas, kõlasid nüüd igal pool ärkanud hingede rõõmsatest südametest. Igauks oli kui üks elaw Talle kiitus, taewase Talle pulma

rõõmu ette maitsmises. Nüüd algas misfioni- ja hingede peastmise töö. Välismisfioni heaks tehti käsitööd, mis enampakkumise teel ära müüdi ja kauni summakese aastas sisse tõi. Pühapäevakoolid seati sisse, mis ärkanud wened pidasid ja osalt Thoreni koolisõbra, misfionäär Falki, juhatusel all olid, kes ka lühikest aega Noarootsis töötas. Palwetunde peeti tihti ja igas külas. Jumala sõna ja waimulikku kirjandust loeti hoolega. Omawahel kõneldi Jumala suurtest armu töödest. Joomine, tantsumine, suitsetamine j. m. jäid iseenesest maha. Kõik joogikohad kihelkonnas kuivasid ära. Kõigil Jumala lastel oli üks süda ja üks meel, ühesuguse waatega ja kõigis ühendud. Õnnis aeg ja õnnelik rahwas. Wäga kahju, et see ikka nii ei jäänud.

Noarootsist laienes ärkamine naabri kihelkondadesse, kus ta tugewam oli Wormsis, Haapsalus ja Ridalas, iseäranis W. wallas. Sealt edasi teiste kihelkondadesse ja linnadesse. Ta festab praegu weel mõnes paigas edasi ja on tuhanditele meie rahwa seast peastmiseks saanud. Jumalale tänu selle püha tule ette, mis nii kaua meie maal on põlenud. Oh, et see kaua weel põlema jääks; sest pimedust on weel wäga palju.

Usklikkude ühine armastuse töö olgu ja jäägu nüüd seda tuld õhutada ja edasi kanda.

Mõni sõna ärkamise juubeli päewast.

Luletage enestele meele endised päewad, millal teie olete walgustatud Ebr. 10 : 32.

Jumala tähtsa armutöö mälestuseks peeti Wormsis 12-mal ja Noarootsis 26 aug. k. a. 50 aastane ärkamise juubeli ehk tänu püha, millest palju Jumala lapsi mitmest kihelkonnast ja mitmest usufeltsist ühelmeel el osawõtsid ja rõõmuga mälestasid.

Bidulif teenistus Noarootsi kirikus algas pühapäewa hommikul kell 10 ja kestis kella 6-ni. Õpetajad ja wennad kõnelesid waheldi rootsi ja eestikeeles Jumala suurtest armutöödest meie maal läinud 50 a. jooksul.

Sooja ja tänuliku südamega mälestati õnnist minewiku ja kutsuti rahwast meeleeparandamisele ja usklikud ühisele Jumalariigi tööle. Bidu kaunistasid kenad koorilaulud. Bidu oli õnnistatud ja jääb unustamata. Terwitustelegramm saadeti Thoreniile. Eebr. 13 : 8.

Siin järgnewad wäljawõtted kahest Thoreni kirjast, saadetud nende ridade kirjutajale ja terwituse piiblisalmid juubileumi kogudusele Eesti ja Rootsi keeles.

Olgu need kallid mälestussalmid meile juhatuses ja usu kiinituses eluteel Isa maja poole, kus meie loodame oma armast isaliku wenda näha saada.

Thoreni endine õpilane J. K.

Esimene kiri.

Landskroona 26 juulil 1923.

Kristuses Jeesuses armastatud wend! Tänan kirja ette, mida täna kätte sain. Üksipäinis Jumala sees on mu hing wait. See rõõmusestab mind wäga, et mu sõbrad Gestis mind rõõmuga mälestawad ja mind näha soowiwad. Ma lasen neid selle eest tänada. Mu süda seisab alati soe mu esimese tööpõllu wastu armastuses. Joh. 15 : 7 - 14. Ma saadan sõpradele üks sõna Jeesuse poolt, nimelt Joh. 8 : 31, 32. Jeesuse sõnade sisse jäämisega on meie terwe elu hea käekäik ühendatud.

Sinna tulla ei ole mul wõimalik, aga ütle sõpradele, et ma armastan endise muutmata armastusega neid, kes Kristuse sees on.

See oli 21. augustil 1873, kui ma Noarootsi tulim, ja sel päewal saab nüüd 50 aastat täis.

See aasta on minul üks imelik misjoni aasta. 21. okt. saab 80 a. mu sündimisest, 60 a. sest ajast, kui Jumal mu waimufilmi awas, ja 50 a. kui mind kutsuti Jumalariigi töösse Noarootsi. Issand on mulle näidanud, et ta on mind oma kättesse märkinud sest minuga on läinud Saaweti 23 laulu järele. Lemale olgu igawene au! Jah, tema on see, kes täidab oma töotusi. Jes. 46 : 4.

Terwita kõiki, kes mind mäletawad, Noarootsis, Tallinnas ja mujal Gestis.

Sinuga Jeesuse osasaamises ühendatud wend :

Thorén.

Teine kiri.

Landskroona 29 juulil 1923.

Armas wend Jeesuse sees!

Uhel hommikul, kui ma ärkasin, ütles Waim mulle, et ma pidin armsa juubileumi fogodusese Noarootsi weel mõned piibli salmid saatma. Ma tähendan nad üles selles järjekorras, kuidas Waim neid mulle andis. Minu sõnad olen ma wälja jätnud, sest et need nii wähe wäärt on. Isanda sõnad on igawene elu ja jääwad igaweste. See on see sõna, mis meid kannab aasta aastalt, ja mis on elu leib.

Tuleta sõpradele meelde, et ma lahkumise ajal 1881 a. andsin neid Jumala ja tema armu sõna hooleks, kes wägew on üles ehitama ja neile andma pärandust kõikide seas, kes on pühitsetud. Up. t. 20:32.

See sõna on olnud mu jalale lambiks ja walguseks mu jalgte peal. See on hoidnud mind walwamises ja palumises need 60 aastat, mis ma olen oma Jumalaga kõndinud. See on ka mu wanaduse õhtu päikeseks, mis mind surma warju orust läbi walgustama saab. Kiitus olgu Jumalale selle selge ja muutmata walguse eest!!!

Olge nüüd kõik kõige soemalt terwitatud Jeesuse rahus teie wana wenna poolt.

Thorén

Õidulikul kogudusele Noa- rootsis, sel 26. augustil 1923.

Armastatud usuwennad ja õed!
Waimutäiust soowin ma teile.

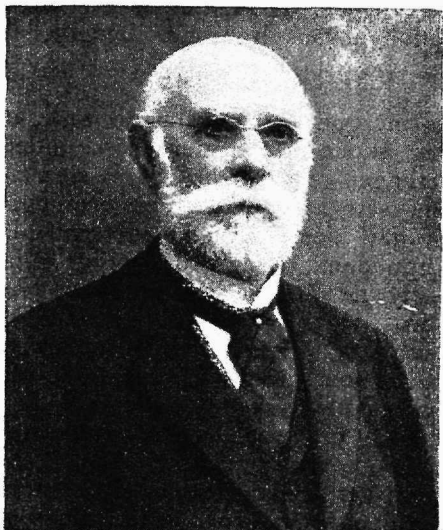
Tema täiusest oleme meie kõik wõtnud küll
armu armu pärast; — sest arm ja tõde on
Jeesuse Kristuse läbi tulnud. Joh. 1: 16, 17.—

Sellepärast hõisake Jehoowale kõige maade
rahwad. Teenige Jehoowat rõõmuga, tulge
tema ette rõõmsa lauluga. Õppige tundma,
et Jehoowa Jumal on; tema on meid teinud
ja mitte meie ise, omaks rahwaks ja oma kar-
jalambaiks. — Sest Jehoowa on hea, tema heldus
kestab igaweste ja tema tõsidus põlwest põl-
weni. Paul. 100. — Igawene elu on Ju-
mala armuand Kristuse Jeesuse, meie
Issanda sees. Room. 6: 23. — Jumal on
meile igawese elu annud; ja seesama elu on
tema Poja sees. Kellel Poeg on, sellel on elu.
1 Joh. 5: 11, 12. — Sellepärast, armsad!
Olge ikka rõõmsad Issandas; taas ütlen mina:
Olge rõõmsad! Teie järelandmine saagu teata-
waks kõigile inimestele; Issand on ligi. Urge
muretsege ühtigi, waid laske kõiges oma palu-
mised palwe ja õhkamise läbi tänuga Juma-
lale teada saada. Siis Jumala rahu, mis
ülem on kui kõik mõistus hoiab teie südameid
ja teie meeli Kristuse Jeesuse sees. Wilipp. 4:
4—7. Sellepärast ehitage endid kui Jumala
ürawalituid, pühad ja armastatud, südameliku
halastusega, heldusega, alandusega, tasandusega,
pika meelega; — Uga peale kõige selle ehtige
endid armastusega, see on õige tugew side.
Ja Jumala rahu walitsegu oma wõiduanniga
teie südames, seks olete teie ka kutsutud

ühe ihu sees ja olge tänulikud. Kristuse sõna
 elagu rohkestes teie seas kõige tarkusega; õpe-
 tage ja manitsege iseendid mängu- ja kiituse
 lauludega; ja muu waimuliku lauludega; laul-
 ge kauniste Issandale oma südames. Ja kõik,
 mis teie iial ette võtate teha sõna ehk tööga,
 seda tehke kõik Issanda Jeesuse nimel ja tänage
 Jumalat ja Isa tema läbi. Kol. 3: 12—17. —
 Kui Jehoowa on mu karjane, siis ei ole mulle
 ühtigi waja. Noore rohu maade peale asutab
 ta mind, ta saadab mind hingamise wee juure.
 Ta jahutab mu hinge, ta saadab mind õiguse
 jälgede peale oma nime pärast. Ka siis kui
 ma käin surmawarju orus, ei karda ma kurja, sest
 et sina minuga oled; sinu kepp ja su sau,
 need trööstiwad mind. Sa walmistad mu
 ette ühe laua mu waenlaste nähes; ja wõiad
 mu pead õliga, mu karikas on hästi täis.
 Headus ja heldus aga peawad mind taga aja-
 ma kõige mu eluaja, ja ma jään Jehoowa kotta
 kauaks ajaks. Laaw. 1. 23. — Jah, seal,
 Jehoowa kajas, jaawad Jeesuse sõbrad kottu
 üürikesse aja pärast.

Hingagu Jumala ülirõhke õnnistus Teie
 ja Teiega Jeesuse usus ühendatud wenna peal.

L. E. Thoren.

Misjonär L. E. Thoren
tema 80 a. wanadufes.

Utdrag ur missionär T. E. Thoréns brev,

skrivet till sin förre elev J. K., angående den andliga väckelsens jubelfest på Nuckö.

Käre broder i Jesus!

En morgon, då jag vaknade, sade anden, att jag skulle sända den kära jubeleums församlingen på Nuckö flera språk. Jag har nu satt upp dem i den ordning, som anden gav dem; om du vill vid tillfället läsa upp dem. Mina ord har jag låtit utbliva, ty de äro så ovesäntliga. Herrens ord äro evigt liv och bliva evinnerligen. Det är detta ord, som håller oss uppe från år till år, som bröd. Påminn dem om, att jag vid mitt avskede anbefalldes dem åt Guds nåds ord, som förmår bevara dem till arvedelen i ljuset. Ap. g. 20, 32. Detta ord har varit mina fötters lyckta och ett ljus på min stig, och hållit mig vakande och bedjande i dessa 60 åren, som jag vandrat med Gud, och det är det, som är min aftons solljus och skall lysa mig genom dödsskuggans dal. Gud vare lov för detta klara osvikliga ljus!

Tacka vännerna för deras hälsning.

Varen nu alla på det varmaste hälsade i Jesu frid från gamle

Thorén.

Landskrona, den 31 juli 1923.

Till festförsamlingen på Nuckö.

Den 26 august 1923.

Älskade trossyskon!

Andens fullhet önskar jag Eder!

Av hans fullhet hava vi alla fått, och nåd för nåd; ty nåden och sanningen kommo genom Jesus Kristus. Joh. 1: 16, 17. Därför höjen jubel til Herren, alla länder. Tjänen Herren med glädje, kommen inför hans ansikte med fröjderop. Förnimmen, att Herren är Gud. Han har gjort oss, och icke vi själva, till sitt folk och till får i sin hjord. Gån i hans portar med tacksägelse, i hans gårdar med lov; tacken honom, loven hans namn. Ty Herren är god, hans nåd varar evinnerligen och hans trofasthet från släkte till släkte. Ps. 100. — Guds gåva är evigt liv i Kristus Jesus, vår Herre. Rom. 6: 23. Gud har givit oss evigt liv, och detta liv är i hans Son. Den som har Sonen, han har livet. 1 Joh. 5: 11, 12. — Därför, älskade: fröjden eder i Herren alltid; åter säger jag: fröjden eder. Eder saktmodighet varde kunnig för alla människor. Herren är nära. Haven ingen omsorg, utan Edra önsknings vare kunniga inför Gud i allt genom åkallan och bön med tacksägelse; och Guds frid, som övergår allt förstånd, skall bevara Edra hjärtan och Edra tankar i Kristus Jesus. Fil. 4: 4—7. Ikläden Eder därför, såsom Guds utkorade, heliga och älskade, en hjärtlig barmhärtighet, mildhet, ödmjukhet, saktmodighet, långmodighet. — Men över allt detta, ikläden Eder kärleken, som är fullkomlighetens band.

Och Kristi frid regere i Edra hjärtan, till vilken I ock ären kallade i en kropp, och varen tacksamma. Låten Kristi ord rikligen bo ibland Eder, lären och förmanen varr andra i all vlsdom med psalmer, lovsänge- och andeliga visor och sjungen till Herrens ära i Edra hjärtan. Och allt vad I gören med ord eller gärning, det gören allt i Herren Jesu namn, och tacken Gud Fader genom honom. Kol. 3: 12—17. — Då Herren är min herde, skall intet fattas mig. Han låter mig vila på gröna ängar, han för mig till vatten, där jag finner ro. Han vederkvicker min själ, han leder mig på rätta vägar för sitt namns skull. Om jag ock vandrar i dödsskuggans dal, fruktar jag intet ont, ty du är med mig; din käpp och stav trösta mig. Du bereder för mig ett bord i mina fienders åsyn; du smörjer mitt huvud med olja och låter min bågare flöda över. Godhet allenast och nåd skola följa mig i alla mina livsdagar och jag skall åter få bo i Herrens hus evinnerligen. Ps. 23. — Där skola alla Jesu vänner mötas efter en kort liten tid.

Vile nu Guds rikaste välsignelse över Eder och Eder i Jesu tro förbundne vän.

T. E. Thorén.

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

AR1-95-00930